

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

NUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENYS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya.

Números atrussats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger, 5.

TEATRE
NOVETATS

FOCH NOU

—Vet'aquí una obra que debería hacerse en el Achuntament!

CARNESTOLTAS

D' alguns anys ensá la gent té una frasse feta y 'ls periódichs tenen un clixé compost: *El Carnaval se 'n va...* Aixó diuhen, ab totas las variacions, el públich y la prempsa. Es veritat? Jo crech que sí.

Las festas del Carnaval están en ple període de decadencia; tan al nostre país com á fora d' ell. Malgrat las revifallas que en certs moments han donat al Carnaval apariencias de nova vida, es lo positiu que 'l Carnestoltas s' está morint de debó.

L' agonía del Carnaval es ben visible. Els de l' actual generació, fins els joves y tot, no poden deixar de notar la gran diferencia entre l' animació actual de las festas carnavalescas y la que tenían quinze y vint anys enrera. Y si, girant la vista més enllá, comparém el Carnaval dels nostres temps ab las festas históricas de l' edat antiga y de l' edat mitja que li han donat origen, tindrem l' evidencia absoluta de la mort del Carnaval.

Ja fa molts anys que no hi ha veritable Carnaval. Las festas bulliciosas y esbojarradas de carrer, que constituían l' essencia del Carnaval vell y autèntich, han desaparecut casi per complert, no restantne altra cosa que alguns mascarots groteschs y fastigosos, als quals per decencia pública se 'ls hauría de prohibir la circulació. En cambi, s' han instituhit altres costums de caràcter més ciutadá y culte, com la *rúa* barcelonina; pero aquesta ja no es una festa de Carnaval, sino una festa que 's fa ab motiu del Carnaval.

El pobre Carnestoltas s' ha refugiat aquests anys darrers en els locals sota teulat, que podríam dirne. El Carnaval dels temps d' ara el constituheixen principalment els balls de societat. Mes fins aquest Carnaval, únich que en realitat ens queda, va també de baixa. Enguany, las tontas disposicions que l' immortal *Tartufe*, per mediació del senyor Ossorio y Gallardo, ha pres á Barcelona, han agravat més y més la malaltia de 'n Carnestoltas, que está ja á dos dits del sepulcre definitiu.

*
* *

Pera trobar en el seu esplendor las festas carnavalescas, cal remontarse als sigles passats.

El nostre Carnaval vé de l' Edat mitja, y 'l Carnaval de l' Edat mitja vé de las Saturnals de Roma y de las festas antigas análogas. Aqueixas festas paganas se celebravan al comensament de l' any nou, pera celebrar alegrement la renaixensa de la naturalesa, la próxima primavera.

A la vella Roma, els días de las Saturnals, Bacnals y Lupercals, eran días de bogeria desenfrenada. Tot el poble 's barrejava, corrent pels carrers folla-ment els patricis y els pebleus, els senyors y els

esclaus, las donas y las criaturas. Tots feyan un ápat en comú y eran permesas totas las més obscenas llicencias de paraula y de fet. Segons conta Plutarch, durant las Lupercals, els joves de las primeras familias romanas y la majoría dels magistrats, anavan nuets per las urbs, armats de tiras de cuyro, ab las quals pegavan á tothom que 'ls venía al pas. Las donas, fins las més distingidas, anavan al davant d' ells y paravan la má, com els noys de l' escola sota la palmeta del mestre. Aquellas donas estaban persuadidas de que alló era de bona astruguesa pera desocupar felisment las que estaban en cinta y pera tenir fills las que eran estérils. En las mascaradas, disfressas, dansas y festins, hi prenia part tot Roma, *sin distinción de matices*, com ara s' acostuma á dir.

El Carnaval de l' Edat mitja també era una mena de bogeria. El clero hi contribuía ab entussiasme, y Carnestoltas era glorificat en las iglesias y 'ls convents. Del sigle xv al vxiii, el Carnaval tingué vida folla y magnífica. Com á l' antiga Roma, totas las classes y castas socials se barrejavan. Els prínceps y 'ls nobles anavan borratxós pel carrer de brasset ab la gent més deshonorada y ab donas de burdell. Es un fet históric que 'l rey Enrich III de Fransa, corria pels carrer de París durant els días del Carnaval, disfressat de Pantalón veneciá.

*
* *

A n' aquest Carnaval boig dels temps passats, ¿quí l' ha mort? L' ha mort la civilisació. Avuy ja no son possibles aquells públichs espectacles d' obscenitat y de brutalitat. Els que sostenen que 'l món no progressa, poden fixarse en aqueix detall, que es un de tants dels molts que hi ha pera probar la millora de las costums.

Al meu entendre, lo millor no es la desaparició del Carnaval. Es preferible transformarlo, dignificarlo. Al cap y á l' últim, son convenientes alguns días d' alegría y d' expansió. La humana naturalesa així ho reclama. Tampoch convé estar massa tristos y esser massa austers.

El meu vot es, donchs, á favor de la conservació del Carnaval. Pero convertintlo en un conjunt de festas alegradoras, bellas, artísticas, ab las quals se celebri dignament el bon temps que arriba, fent circular la sava per las branques dels arbres y la sanch pel cos dels homes.

WIFRET

POSTAL

No 'm preguntis si t' estimo
quan no 't pugui contestá.
Quan sigui aprop teu, preguntaho
y veurás qui t' responderá.

Lo que 't diguin els meus llabis,
més d' un cop ho has vist escrit
ab flors rojas y moradas
en la plana del teu pit.

Si 't responen els meus brassos,
y es segur que t' responderán.

ISERPETA!...

—¡Quina sort té aquesta xicotat!... Sempre la convidan als balls. L' altre dia, al del *Foment del Ninot*; ahir, al de la *Buena Sombra*; avuy, al del marquès d' Alella ..

el teu coll ja sab de sobra
la resposta que 't farán.

No 'm preguntis si t' estimo
fins que 't puguin dir que sí
els meus llabis y els meus brassos
com ja sabs que ho saben dí.

MIQUEL ANGEL

J A E S T Á ! ! !

—Vaja—va dirme l' amich Gasull, aturantme:—
Deu estar content ara vosté. Ja té la ditxosa Admi-
nistració local aprobada.

—¿Jo?... No estich content ni descontent—vareig
replicarli.—No vull fer com la majoria dels que mal-
parlan d' aquesta ley sense haverla llegida ni saber
com qui diu de qué tracta. Confesso honradament
que no la coneix més que per molt lleugeras refe-
rencias; però...

—¡Ah!... Ja surt el però... ¿Peró qué?

—Peró no obstant aixó, veig en la seva aprobació
un aconteixement agradable.

—¡Bravíssim!—va fer l' amich Gasull, clavantse
á riure:—De manera que vosté no coneix la nova
ley; pero, á pesar d' aixó, s' alegra de véurela apro-
bada.

—Sí, senyor. ¿Sab que hi ha un ditxo que diu:
«Dígam ab qui vas y 't diré qui ets?» Donchs jo n'
he inventat un altre pel meu us particular, que s' en-
clou en aquestas paraulas: «Dígam qui t' ataca y sa-
bré lo que vals.»

—Ja comprench ahónt va 'l tiro...

—Me 'n alegro. Així no m' hauré d' esforsar tant
pera ferli entendre el motiu de la meva satisfacció.
Quan he observat quina classe de gent era la que
combatía la ley; quan m' he enterat dels diaris que
ab més furia l' atacavan; quan he vist de quín núvol
procedían els llamps que ab *patriótic* estrépit que-
yan damunt d' ella, desseguida m' he dit: No sé lo
qu' es aquesta ley d' Administració local, tan baque-
tejada y discutida, pero forsosament ha de ser bona...

—Tot es qüestió de punts de vista. ¿Vosté no co-
neix la ley y, malgrat aixó la defensa? Jo tampoch
la coneix, á pesar de lo qual me veig obligat á com-
bátrela.

—Fiantse—ja m' ho penso—dels informes d' *El
Imparcial*, d' *El Liberal*, d' *El Heraldo*, ¿eh?

—No, senyor: fiantme d' un sol argument, que 'm
sembla decissiu, aplastant, incontestable.

—¿Y aquest argument es...

—Que la ley d' Administració local, dolenta ó
bona, bona ó dolenta, no més té aplicació, no més
pot servir pera Catalunya.

—¿Y qué?

—¿Cóm y qué?... ¿Creu vosté qu' en una nació 's

pot legislar per una sola regió, per una sola comarca?... ¿No comprén que las demás han de veure ab mals ulls aquesta concessió que, considerila com vulgui, no es més que un privilegi?—

Aquí vaig ser jo el qui, mirantme al amich Gasull, vareig posarme á riure.

—Escolti—li vareig dir:—¿vol que li conti un quènto?

—Vinga.

—El fet va ocorre en una població que se 'n diu... ¿cóm ne dirém?...—

—Sí, ja sé. Es aquella població que vostés tot sovint s' inventan pera ferhi succehir... lo que 'ls convé que succeheixi.

—Aixó mateix. Diguemli... Vilafresca. Veli aquí, donchs, que un ciudadá de Vilafresca va compareixe un día davant del Consell municipal oferintli un' obra que acabava d' escriure. Era un llibre maravellós: reglas de bona conducta originalíssimas; máximas d' una profunditat pasmosa; aforismes cada un dels quals podía salvar á un poble; preceptes higiénichs y cívichs completament nous... En fi; un llibre que sense exageració podía calificarse d' *Evangelí popular*, de *Biblia profana*...

—Endavant. ¿Qué més?...—

—L' obra, com dich, era interessantíssima, y 'l Consell municipal de Vilafresca, considerant que l' autor, per ser pobre, no podía donarla á llum, encantat ab las sevas excelencias y atenent al gran bé que la seva difusió havia de fer al país, resolgué imprimirla pel seu compte y donarla á tothom qui la volgués.

—Molt ben pensat.

—Donchs la majoría, la inmensa majoría de la població no ho va creure així. «¿Qué se 'ns en dona de que aquest llibre sigui una cosa superbament portentosa?—varen dir en sò de protesta milers y milers de ciudadans, acudint al Consell municipal:—«¿Qué n' hem de fer, si nosaltres no sabem de llegir?»

—¡Ah dimontril!...

—Pero 'l Consell de Vilafresca no va ferne 'l menor cas y 'ls va respondre: «Si no sabeu de llegir, apreneune. Y mentres n' apreneu, escolteu la lectura qu' en veu alta farán del llibre els ciudadans instruhits, y, poch ó molt, alguna cosa us quedarà en la memoria.»

—Ben contestat!...

—Si?... Donchs aquí dona fi el quènto, que ara vosté, sense fer gran violencia, pot aplicar á la nostra situació. El llibre es la nova ley; Catalunya, els ciudadans que saben llegir; las demás regións, els vilafres-

quins qu' encare n' han d' apendre... ¿Qué m' hi diu?...—

—Home, home!...—

No sé si 'l quènto va portar el convenciment al ánim del meu interlocutor.

Lo que sí vareig reparar es que, quan moments després va allunyar-se de mí, l' amich Gasull caminava molt poch-á-poquet, y 'm va semblar que meditava, meditava...

A. MARCH

DESPRÉS DEL FOCH, LA CENDRA

—¿Qué dius? ¿que dimecres hem de venir ab tú á enterrar la sardina?

—Y es clar; vosaltres heu sigut cómplices del pecat, just es que m' acompanyeu en la penitencia.

JA HI HA PRECEDENTS

—¿Jo entrar á la quinta?... No ho creguis. Per' escapármén, diré que soch italiá; després me faré elegir diputat, aniré al Congrés... y 'ls pares de la patria trobarán que tinch rahó y aprobarán la meva conducta.

NIT DE LLUNA (1)

¡Qu' hermosa la nit de lluna!..
quina serenor més gran...
quina quiètet més plácida
que gronxa 'l cor somniant!...

La cayguda misteriosa
de l' aygua en el brollador
ab son cliquejar metàlich
apar un ritme d' amor!...

La lluna escombrant las ombras,
fent claríanas de llum...
totas las flors invisibles
destriant el séu perfúm...

Y en la serenor puríssima
del cel profund y brillant
las estrellas coquetonas
prop la lluna espurnejant...

Oh, la casta nit de lluna!
oh, encisera quiètet!..
de ta gran magnificencia
vull fruir la esclavitut...

Nit eterna jo 't voldría
per mon pobre cor malalt!..
tas serenas alenadas
goririen el meu mal...

Tas estrellas argentinas
llum darien al meu cor,

(1) Fragment d' un aplech llorejat en els Jochs Florals de Sans, de 1908.

y ab ton aygua misteriosa
que s' esquitlla al brollador...

¡cóm ma sed s' apagaría,
sed ardent' de benestar
que en mon llarch pelegrinatge
no he pogut may apagar!...

Oh, nit plácida y rienta
tota plena de perfum!
de ta lluna pura y blanca
déixam beure glops de llum...

Oh, cor meu, xucla el misteri
de sa bella solitut,
y 'l conhort que pel mon cercas
te 'l dará sa excelsitut!...

J. AYNÉ RABELL

GLOSARI

PARLEM

DE « LA INTELLECTUAL »

De resultes de l'estrena de La Intellectual i d'altres obres, una revista de teatres recomana a n'en Rusiñol que ja que se'n ha anat a Mallorca, allí, a les voreres del mar, llegeixi l'Epístola d'Horaci.

Si l'autor del suelto aludit li hagués recomanat a n'en Rusiñol que llegís algunes coses que a voltes publica la Revista, per bona voluntat que tingui,

pot-ser no l'hauria pogut complaure. Però llegir Horaci ja és una altra cosa. Com un dels Savis de Vila-trista, no sols li agrada llegir-lo, sinó que li agrada meditar-lo.

Pera rellegir-los, doncs, obre'ls seus llibres i lo primer que troba, am gran complacencia, és allò de que aconsella a Delio

« Que passi lo que passi, enque sies perseguit, no perdis mai l'alegria ».

Cosa que en Rusiñol en fa molt cas, i, seguint els consells d'Horaci, procurarà conservar-la.

Seguint enllà troba lo següent:

« Beu a l'ombra de la parra ».

« I no facis cas de lo que't diguin », podria afegir més avall, sobre tot quan els que t'ho diuen t'ho diuen per dir alguna cosa.

Calmad la voz alzada,
y aquíetese la tropa desmandada.

I en Rusiñol ja'n té prou. En Rusiñol podria anar seguint, i anar fent cites i més cites per alabar-se d'Horaci i per contestar a la Revista, però no vol cansar ni vol cansar-se.

Amb això de la desmandada ja'n té prou per avui; per haver complert, i demostrar que pels seus ulls han passat l'Epístola i les « Odes » i remerciar, amb agraiement, l'haver-los-hi fet llegir altra volta.

En Rusiñol també està agrait a tots els que li volen bé i el renyen cada dos per tres, perquè diu que treba-

lla massa, i treballa massa depressa. N'hi ha que pera fer un drama malament només hi han d'estar quinze dies, i n'hi ha que hi han d'estar tota una vida. Mal per mal, sortir-ne aviat.

En Rusiñol és fill de Catalunya, i com que sempre havia vist que a tot arreu de la nostra terra és glorificat el treball, que's tenia'l treball per virtut, i de lo que més ens alabavem era de ser laboriosos, s'ho havia pres de bona fe, i si bé encara no treballava les vuit hores de reglament, treballava les que podia; i ara ha vist, am lo que li diuen, que allò era pera tornar ven-

sos; i tenint atmetllers i tontos, qui se'n està de pintar i de fer comedies!

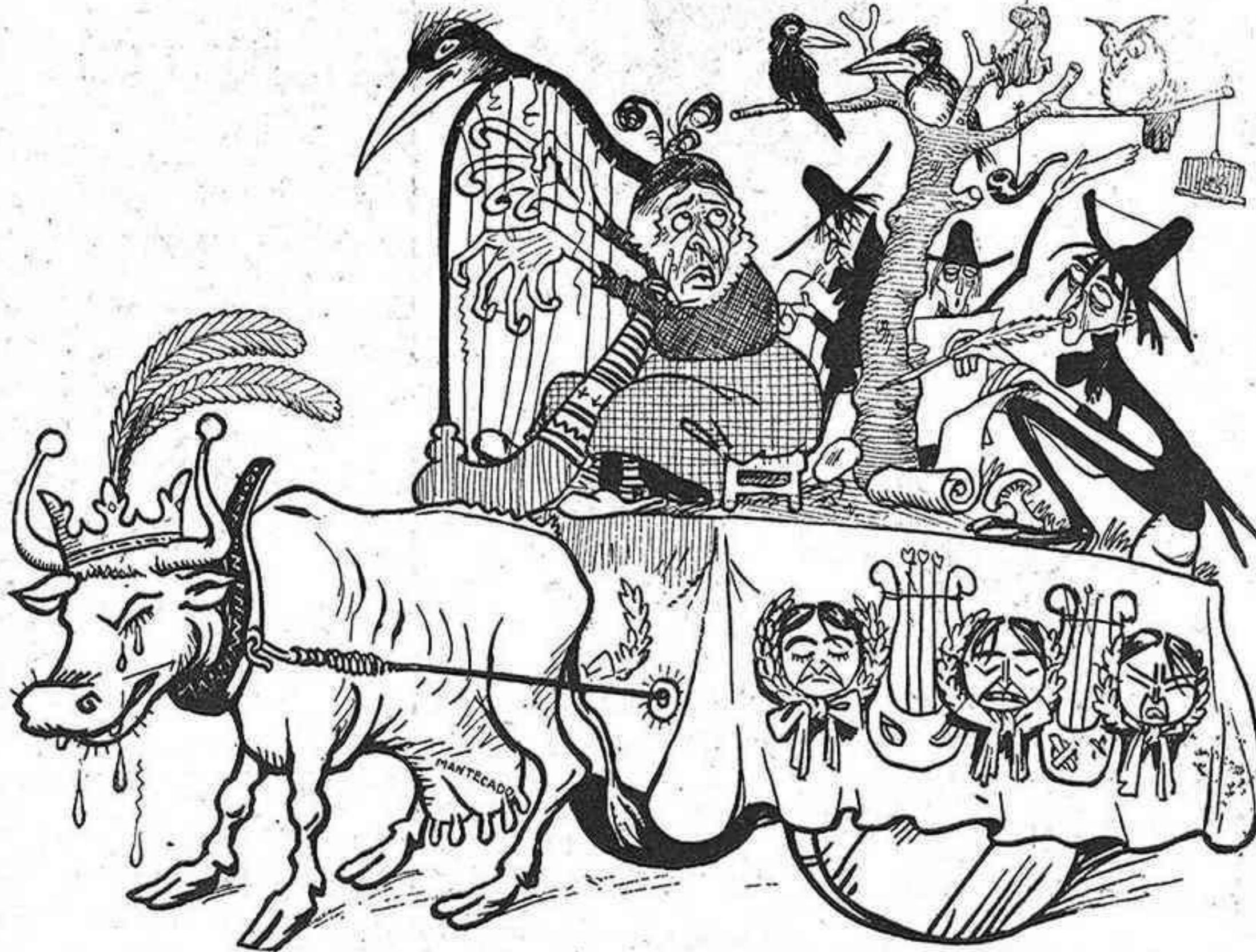
Bah! Que'l perdonin els que li volen bé. Quan el treball es torna un vici ja no pot tenir aturador, i els catalans en patim molt del vici de treballar.

Consolem-nos amb Horaci, que'ns recomanen de llegir, i diem:

Calmad la voz alzada,
y aquíetese la tropa desmandada. (1)

XABAU

LA RÚA D' AQUEST ANY ELS CARROS ALEGÓRICHS

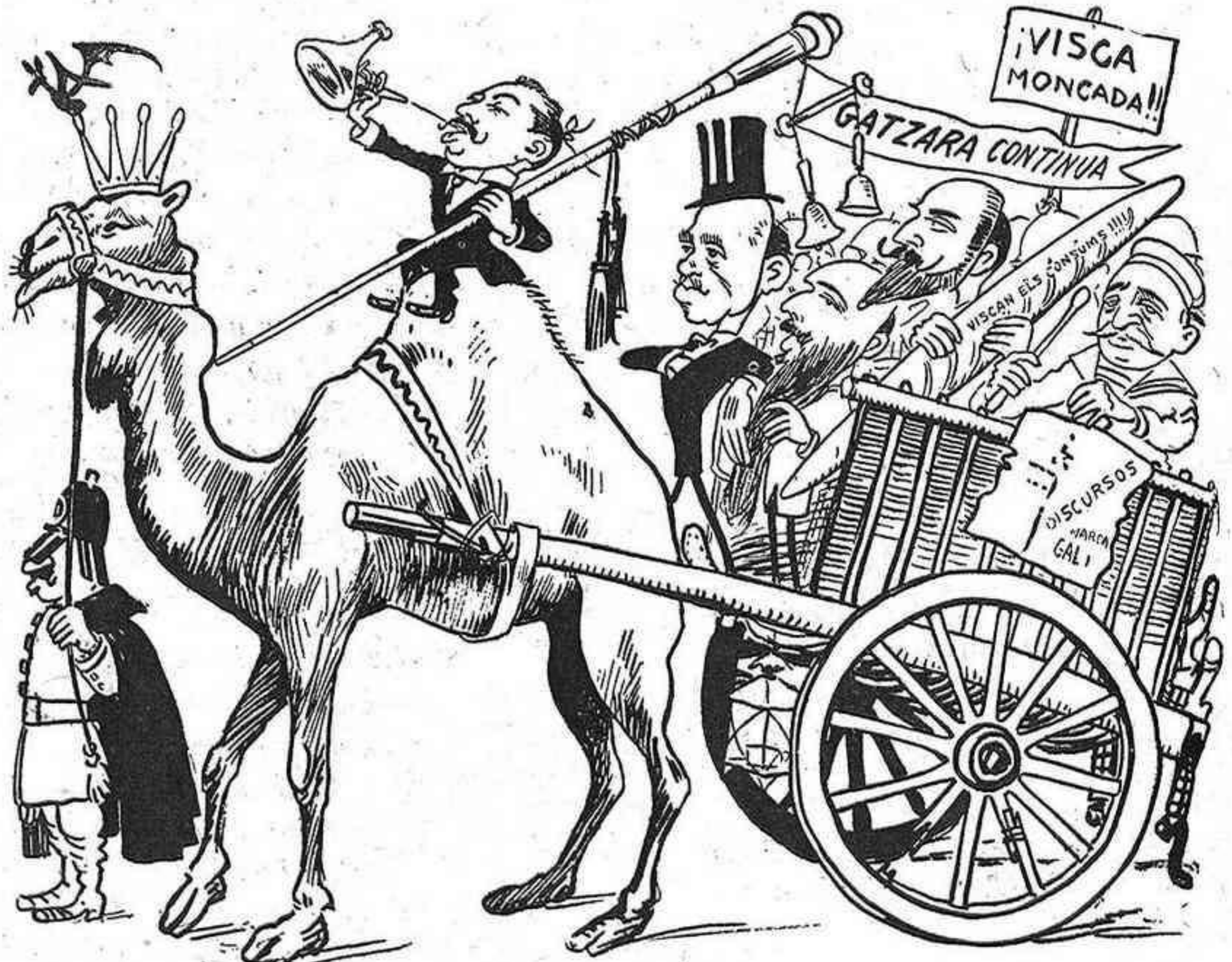

El dels poetes tristos.

dre, i que'l que treballa massa... molesta.

En Rusiñol farà lo que pugui per treballar una mica menos. En comptes de passar tantes hores pintant quadros o escrivint comedies, es farà d'alguna capelleta, d'aquelles que saben del cert com se fan les coses sense fer-les, i aixís farà menos feina i tindrà una colla que no'l renyi.

Però és tant trist haver-se d'estar en vaga tenint assumptos al davant! Ara mateix davant dels seus ulls té un esplet d'atmetllers que floreixen: blancs, rosats, de tots els matisos, i ara mateix acaba de llegir un altre esplet de tonteries, tant florides com els atmetllers, encara que de colors més terro-

El dels regidors alegres.

¡A LA RUA!

¡A la rúa, ciutadans!
á la rúa, tots, sens falta,
que diumenge es el gran día
del bullici y la gatzara.

No penseu en la política,
ni vos recordeu de 'n Maura,
ni de 'n Sol, ni de 'n Moret,
ni de la seva comparsa.

La comparsa original,
barrejada entre mil máscaras,
diumenje s' exhibirá
pel mitj del passeig de Gracia.

Allí veureu el bon gust (?),
el mérit, l' art, l' elegancia
dels nostres més humoristas
ciutadans y ciutadanas.

Allí veureu l' alegría
vessar per totas las bandas,
barrejada ab serpentinas,
confetis y... trinxerayres

Aneuhi, barcelonins,
no hi falteu en aquest acte,
qu' es la manifestació

(1) Com que arriba tropa,
posem la traducció castellana.

més gran d' un poble... que bada.

Aneuhi, tothom, á veure
la rúa al passeig de Gracia,
aneuhi, tothom, que jo...
no penso mourem de casa.

J. STARAMSA

LLIBRES

LOS INGLESES VISTOS POR UN LATINO, per *Frederich Rahola*.

L' autor de *Sangre nueva*, d' aquell llibre admirable, barreja felfs de delicada observació y lluminosa poesia, que per tants y tants lectors siguié una revelació de lo qu' es y de lo qu' en breu ha de ser la gran República del Plata, ha donat á la estampa un altre volúm.

Aplech d' articles escrits anys enrera, fixas encare en la retina del autor las visións que 'ls inspiravan, el seu títul ho diu tot: *Los ingleses vistos por un latino*, aixó es, els fills de la Gran Bretanya, sorpresos á casa seva per un fill del país del sol, que á més de saber veure, sab explicar lo que ha vist.

Y aquí está precisament el principal mérit del nou llibre del senyor Rahola. Viatjar, avuy, es cosa fácil. Las «Guías Bædeker» y l' Agencia Cook han posat el turisme al alcans de tots els qui pera corre món tenen temps y medis. Pero lo que ni agencias ni guías poden donar al qui viatja es la facultat, més rara de lo que sembla, d' entrar en l' ánima dels paíssos visitats y saberla després transportar al paper ab trassa justa, imparcial y sobria.

Aixó es lo qu' en Frederich Rahola ha fet en *Los ingleses vistos por un latino*. Llegir el seu volúm es trasladarse per art mágich á Inglaterra, sense haver de sufrir las molestias del tren ni 'l traqueteig del vapor, y viure en pochs minuts unas senmanas de la seva vida, penetrant de cop en las sevas llars y empapantse de las sevas costums, tan interessants baix molts aspectes.

Colorista exquisit, en la paleta del senyor Rahola hi ha tots els tons y tots els matissos. Així, del quadro del alcohol, vici nacional, descrit pel autor ab pinzellada vigorosa, passa al del *home-sandwich*, el llastimós vehícul del anunci; després de referirnos lo qu' es el diumenge á Londres, ens fa entrar en el formiguer del Banch d' Inglaterra; y sempre papallonejant, en successió rapidíssima, sense cansarnos, pero sense deixarnos descansar, ara 'ns pinta la dona en quatre trassos, ara 'ns instala en la

seva cuyna, ara 'ns llensa soptadament en mitj de la boyra, generadora del neguit y mare feconda del *spleen* británich.

Avuy que, per diversos motius, tan de moda s' han posat á Espanya las cosas inglesas, creyém que l' autor ha prestat un verdader servey á la cultura general reunint en un tomo aquestas impressións, en las quals y al través de la seva deliciosa amenitat, tant hi ha qu' estudiar y que apendre.

El llibre d' en Frederich Rahola es el volúm 107 de la *Colección Diamante* que ab éxit sempre creixent publica anys há la casa López.

Bona companyía li ha vingut á la popular biblioteca al afegírseli *Los ingleses vistos por un latino...*

SEPT SCIENCIES

¿PER TÚ?

SONET

Avuy, mentres llegías 'ls versos que faig jó,
n' has dit una de crespa, oh esprit metalisat.
—*Quánt de treball...* La frase, es cert, no has acabat
pro ton somris sarcástich ha fet la conclusió.

Quánt de treball inútil..! ¡Oh práctic, tens rahó!
No 's cotisa á la Borsa ni 's ven á n' el mercat
l' estre del visionari poeta desditxat,
ni pot fer bullí l' olla, ni encendre el fogó.

Comprá barato y vendre tan car com puga sé,
dá gat per llebra sempre que badi l' compradó;
aquí teniu la tasca de tot l' home de pró!

Fer versos: ¡mal viatge! y ser home de bé
es casi un impossible, una contradicció...
Aixó es lo que pensava ton cap de carbassó!

E. VILARET

TEATROS

PRINCIPAL

Va veure's molt concorreguda la funció organizada pels estudiants de Medicina á benefici de las víctimas d' Italia.

Els estudiants varen representar las bonicas comedias *Entre Doctores*, *Carles I* y *Ciencias Exactas*.

—S' están fent grans preparatius pera posar degudament en escena *El pobre Enrich*.

—L' *Arseni Lupin* segueix donant bonas entradas.

—Don Narcís Oller, ha entregat á la Empresa una traducció. El títul es *La senyora X* y l' original s' está representant actualment ab extraordinari éxit á París.

LICEO

Lo més granat de la semana han sigut els beneficis, distingintse sobre tots els celebrats el del barítono senyor Blanchart.

Fou, realment, aquella una vetlla solemnia que recordarán ab fruició els *gourmets* del bell cant Va representarse 'l *Tannhau-*

El de las-forsas vivas del país.

ser ab la magnificència de costum, y el beneficiat, també com de costum en aquesta òpera, va recullir la mar d'ovacions, sobre tot en la romanxa y en el torneig de trovaires.

El senyor Blanchart, finalment, va obsequiar á la concurrència ab tres cansóns que cantá d' un modo admirable: *Pirenca*, lletra de Maragall; *Els dos granaders* y *El Juny*. La primera es una delicada composició original del mestre Estradé, que era qui acompanyava al beneficiat en el piano, plena de sentiment y que tanca una inspiradíssima melodia. Va ser molt aplaudida. La segona, de Schumann, y la última, de Lamotte, foren igualment celebradas, tant per la hermosura de las pessas com per la brillant execució.

—Ab *Tannhauser* y *Mefistófele*, donadas el diumenge, tarde y nit respectivament, varen acabar las funcions de la temporada d' hivern, despedintse la companyia. En resúm pot dirse que la campanya ha sigut brillant, tant per lo que toca als artistes com en lo referent á repertori. Ja acceptariám que totes las temporadas, artísticament, tinguessin el valor d' aquesta!... Ara, la Empresa... ella dirá!

—Bona noticia pels flarmónichs puristas:

La *Associació Musical* donará, dintre la próxima Quaresma, una serie de concerts escullidíssims. Havém donat una llegida als cartells anunciadors, y créguin que, si els fets resultan á l' altura de las bonas intencions, será qüestió de llepar'shi els dits de gust.

ROMEA

Continua representantse ab éxit *La Intellectual* de 'n Santiago Rusiñol.

—S' ha estrenat una obra dels *Quintero*... (traduhida al catalá!.. Naturalment, en castellá no l' hauríam entesa!.. Tirem'hi un vel, que *peor es meneallo*.

—Dilluns va celebrarse el benefici de la Sra. Parreño. La aplaudida actriu va distingirse notablement en las obras *rusiñolescas El Pati Blau y La Intellectual*.

—La *Lliga Vegetariana* ha donat una funció, en la qual, com á novetat, hi constava l' estrena d' una pessa de circumstancias *vegetalistas* titulada *Manducare* y original del senyor Perelló y Ortega.

—Pera avuy, divendres, vé anunciada la primera d' una obra en tres actes: *El testament de la tia*. Desitjém que 'ls nebots cobrin una bona picossada... encare que no hi creyém, la veritat... Corren unas *tias* tan miserables!

NOVETATS

Segueix ab éxit creixent el drama de l' Ignasi Iglesias, *Foc Nou*.

Ja varem dir que tan la direcció com els actors s' esmeran en donar á la interpretació d' aquesta hermosa obra, una de las més bellas que ha produhit l' insigne dramaturch, aquell relleu en el detall y aquells efectes de conjunt que sols logran els veritables artistes...

Res... que ja comensém á ser estudiosos, vels'hi aquí. Me 'n felicito y els felicito de tot cor.

L. L. L.

ALS COMPANYS PREMIATS

EN ELS

JOCHS FLORALS del "CASAL CATALÁ"

DE BUENOS AIRES

Dringuem, companys, dringuem las copas,
y encoratjats pel líquit d' or,
cantem un himne á la Poesía,
la hermosa Deesa que may mer'.

Cantem, amichs, cantem joyosos,
el pit obert, el cap ben alt,
fent el camí de nostra vida
fixos els ulls en l' Ideal.

Cantem, rihem... Que no 'ns espantin
may las aspreses del camí;
si aixó arribés y defallissim,
ens dará forsas aquest ví.

Tant com el ví, 'ns donará forsas
l' ardorós foch de Joventut...
Avant, avant, l' avení es nostre,
es el Progrés el nostre escut.

Som els aymants de la Bellesa
qui 'ns ha aplegat com á germáns
als gays cantors de Catalunya
y als gays cantors Americáns.

No hi som pas tots: el nostre somni
es més sublim, molt més profund;
volem que hi siguin ab nosaltres
els gays cantors de tot el món.

Quan hi serán, d' un pol al altre,
ressonarà un cántich d' amor,
serán sas notas més vibrantas
VIRTUT, TRABALL y GERMANOR.

Avant, companys; l' avení es nostre;
fem el camí ab el cap ben alt,
el pit obert, la rialla als llabis,
fixos els ulls en l' Ideal.

Amichs, dringuem per nostra REYNA,
la gentil REYNA del AMOR,
que representa en aquest día
á la POESÍA,
la hermosa Deesa que may mor.

TEODOR BANÚS GRAU

CUPÓ OBSEQUI

als llegidors de *La Esquilla de la Torratxa*

La popular obra d'en *Próspero Merimé*, titulada

CARMEN

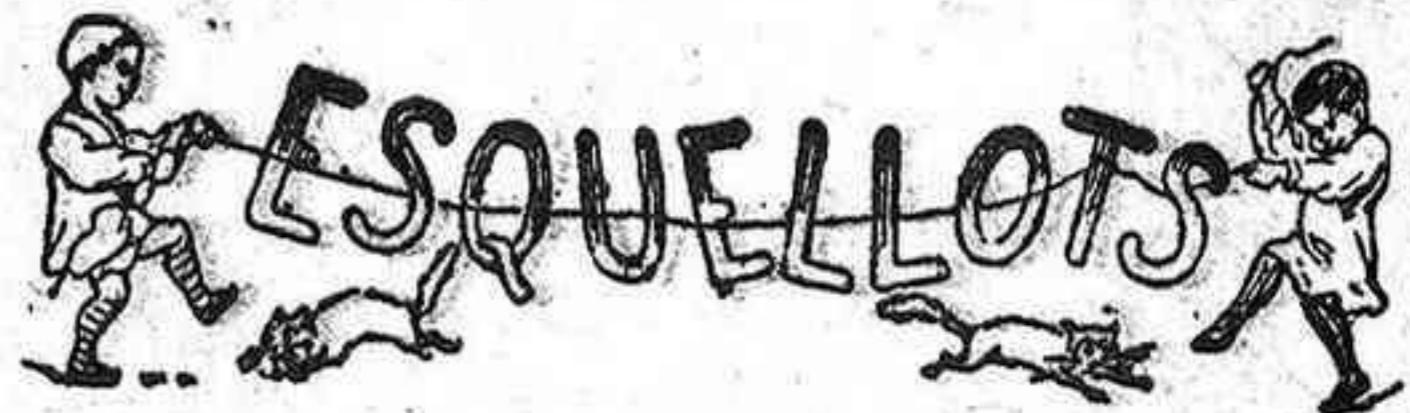
se dona, mediant **10 céntims**, en aquesta Administració: Rambla del Mitj, número 20.

No es necessari retallar el cupó. Basta presentar el número, que será sellat y retornat.

Els llegidors de fora de Barcelona poden fer la demanda als nostres corresponsals.

Caduca el 28 de Febrer.

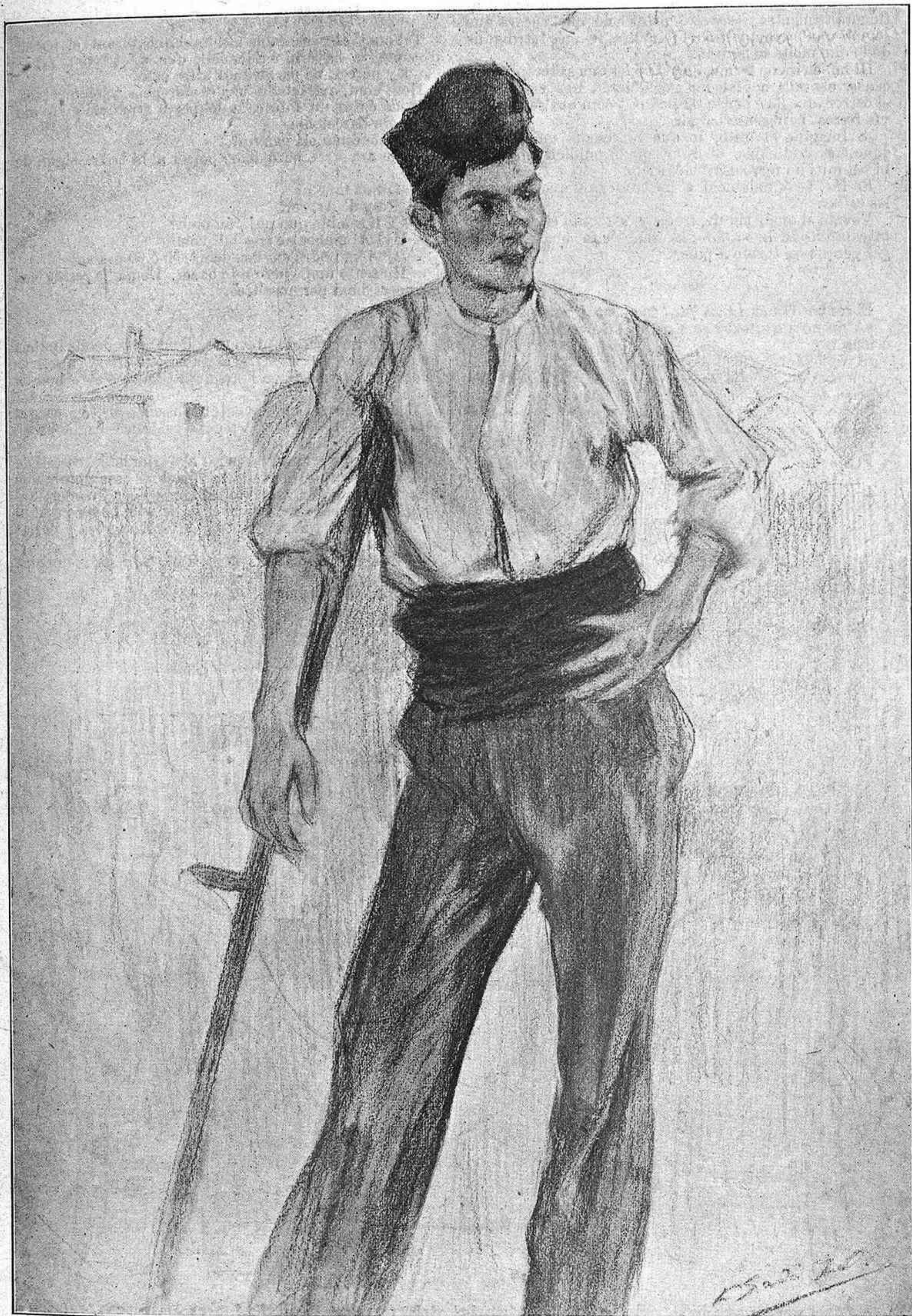
Ellénsinse las campanas al vol y entonis á coro un bulliciós *Aleluya!*...

Després de no recordém quánts anys d' estar remenant l' assumpto, durant els quals s' han escrit sobre la materia dos ó tres mil articles, s' han enviat al Govern set-centas instancias y s' han fet quaranta vuyt viatges á Madrit, ha quedat definitivament resolta la qüestió de las famosas *vallas* del carrer de Balmes.

Així al menos ho diuhen els diaris que beuhen las noticias en la font de l' Arcaldía.

Y posém *ho diuhen*, perque de la lectura de las cláusu-

FILOSOFÍA RURAL

—¿Un altre automòvil?... Ja comensan á passarnhi massa d' automòvils per aquest poble. Però aixó es un mal exemple pels animals, que al veure que 'ls carruatges tiran sols, es clar, creuen que ja se 'ls ha acabat la feyna y no volen treballar.

las del conveni no se 'n deduheix que la solució sigui tan definitiva com la premsa suposa.

Resulta, en primer lloch, que 'l tranvía de Sarriá continuarà titulantse *ferrocarril*; qualificació que, encare que sembli una mera qüestió de paraules, té més intrínquilis de lo que molts se figuren.

Hi ha, en segon terme, que si bé las tancas serán arrancadas, els rails actuals no 's canviaran ni s' empedrará el carrer, quedant per lo tant aquést com qualsevol altra vía férrea, pero sense baranas.

¿S' imagina el lector lo que representa un carrer en aquestas condicions, obert al tránzit públich y passant-hi pel mitj un ferrocarril eléctric?

En fi... bé ó malament, s' ha conseguit que 's treguin las *vallas*.

Veyám si quan siguin tretas y 's toquin els resultats macábrichs de la *millora*, haurém de fer mans y manégas perque las tornin á posar.

El senyor Giner de los Ríos en el seu discurs:

«A mí no me estorba para nada el Gobernador de Barcelona.»

¡Ayay! ¿No?

Donchs ¿qu' és aquesta campanya que, *pidiendo la destitución de Ossorio*, vé fent el seu orgue en la premsa?

Senyor Giner, ja cal que cuyti á posarse d' acort ab el periódich del *caudillo*.

O 'l periódich del *caudillo* á posarse d' acort ab vosté.

Perque semblants discordancias, de bona fé li dihém, colocan als rradicals en un terreno tan fals, que á las personas formals casi 'ls fa pena.

Próximament, d' un diari de la nit, será renovat el mobiliari d' algunas dependencias de la Casa Gran. Molt bé.

Y 'ls *trastos* que quatre ó cinch anys enrera varen entrar en aquell edifici, ¿quán se renovan?

Tal era l' efervescencia electoral que durant el passat dissapte va haverhi á Sabadell, que, á tot arreu, fabricants y obrers, no parlavan d' altra cosa.

Heus aquí, extractada, una conferencia telefónica sostinguda entre un fabricant del partit rradical y un seu client de Barcelona:

—¿Cóm están els panyos?

—Per ara *verts*, pero demá potser n' hi haurá algun de *blau*.

—¿Quina marca?

—¿Puig d' Asprer.

—¿Y li sembla que pujarán molt?

—Uy! Al menos de tres mil vots.

—¿Que 'm podré enviar, demá, 50 ó 60 pessas?

—Ho sento molt, pero no pot ser. Demá 'ls *pessas* ens els necessitem per nosaltres.

Com ja casi era de preveure, donats els débils indicis que contra 'ls processats s' alegavan, el fiscal va retirar el dimars l' acusació en l' assumpto de la célebre bomba del urinari.

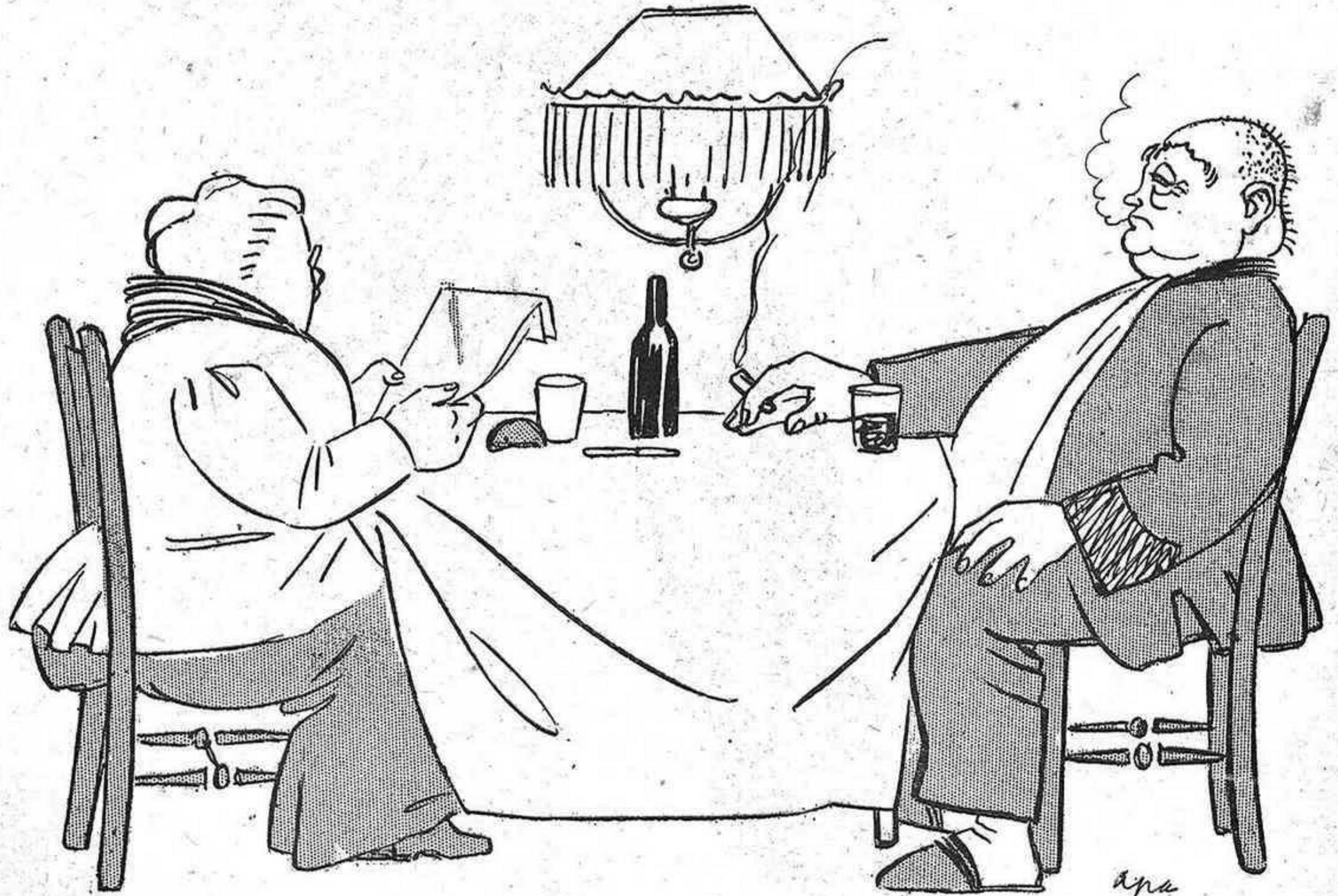
Y, naturalment, no haventhi acusació, els tres encausats, Oriola, *Chato* de Cartagena y Mélich hagueren de ser posats en llibertat.

¡A n' aixó ha vingut á parar el formidable castell de cartas construít sobre aquest tenebrós assumpto y que tant doná que dir y que fer als periódichs quan en Mélich, *confés y convicte*, segons la policia, d' haver posat la bomba en l' urinari, siguié detingut á Zaragoza y portat aquí!

El terrible enigma d' aquest crim persisteix, donchs, tan obscur com el primer día.

¿Quán vindrá la solució?

DE SOBRE-TAULA

—Mira qué diu el diari... En la funció á benefici dels terremotos hi han pres part senyoretas de l' aristocracia...

—Sí, dona,... es alló que diu el ditxo: una desgracia may vé sola.

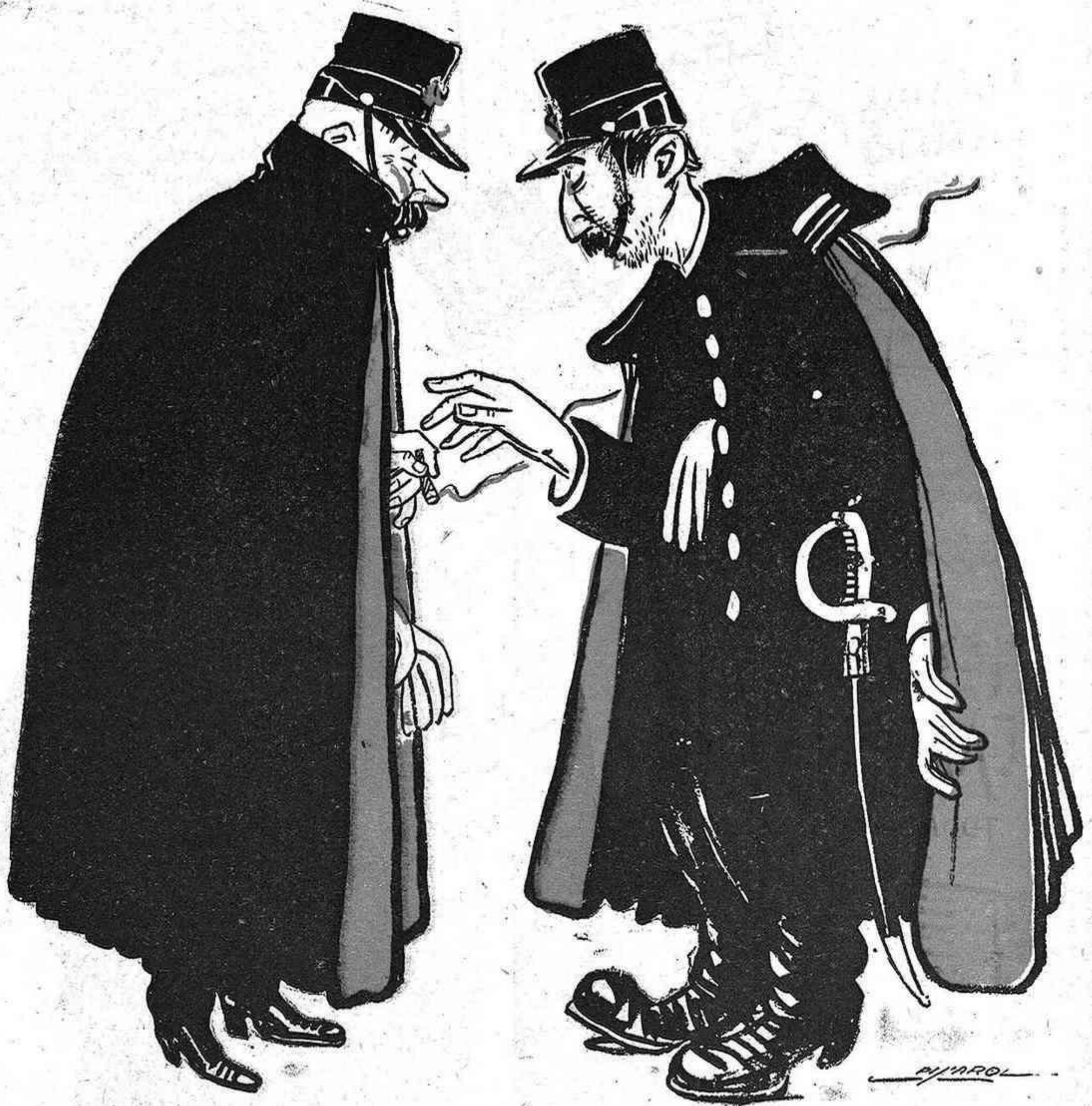
EN PLE HIVERN

PIFARRÓ

- ¡Anda, doctor, qué deuria agradarli á vosté qu' en aquest temps tothom anés vestit així!
- ¿A mí? ¿Per qué?
- Perque, ab el bé de Déu de refredats que hi hauría, lcalculi quín despaig de pastillas per la tos!

COM A PARÍS

—¿No sabes qué es un *apache*?... Pues uno que se le acerca á uno y le dá un cop-de-puny ú varios, y si á má li vé una punyalada, todo al estilo de Francia.

—Sí, vamos... Uno que le deja á uno hecho una truyta... á la francesa.

Parlant del pobre senyor Sol y Ortega, deya aquest día al Congrés el nostre aixerit diputat Hurtado:

«Ab els lerrouxistas potser ab el temps encare 'ns podrém entendre; ab el senyor Sol nó, porque es més susceptible de redempció la convicció que 'l despit.»

¡Fins á l' empunyadura, mestre Hurtado!

Si 'l parlar en llatí no fes clerical, ara li diríam:

Felix qui potuit rerum cognoscere causas!...

¡Que te resbalas, Peralta!

Ab ayres de descobrir una cosa estupenda, deya el senyor Giner de los Ríos en el seu discurs del Congrés:

«La capital de mayor número de analfabetos es Barcelona.»

¡Bonica manera té 'l senyor Giner d' explicar el seu triomf electoral!

Perque ¿no comprén el bondadós catedrático que la major part d' aquests analfabetos son electors seus?

Copiat del «Dietari» d' un *progressero*:

Desembre, 13.—Eleccions.

Els solidaris las perden.

Els meus, contents, satisfets,

un gran Arch de Triomf aixecan.

Febrer, 14.—Eleccions.

Ens han clavat la gran llenya.

L' Arch de Triomf se 'ns ha esquerdat.

y ab un' altra se 'n va á terra.

Quí no té res que fer...

La filla de Mr. Roosevelt, avuy senyora Longworth, ha inventat... ¿qué dirían?

—¿Una máquina de pelar taronjas?... ¿Una xacolatera eléctrica?

—No, senyors: ha inventat una nova manera de caminar pels carrers.

Es una cosa maravellosa.

Tot consisteix—diuhen els que han vist la curiosa moda posada en práctica—en tirar el cap ben enrera y marxar ab las camas resoltament estiradas, com si l' articulació del genoll no existís.

Sembla que á Nova York la invenció está fent furor y

que, gracias á n' ella, avuy en la gran ciutat la popularitat de la filla ha eclipsat á la del pare, tot y sent en Roosevelt un dels homes més populars de l' América del Nort.

Felicitém coralment á la senyora Longworth y, després de besar els seus peus, confessém, germans caríssims, que als Estats Units y en ple sigle XX, s' arriba á la popularitat per camí ben estrambòtics.

Mare de Déu Santíssima!... Cóm está la premsa barcelonina, avuy díal!... Vés quinas noticias de publicar: «El celebrat novelista don Narcís Oller ha portat la *Senyora X* al *Principal*.»

Ara, díguinme vostés ¿á qui pot interessar una nova semblant?

Que l' autor de *La febra d' or* ha portat una *senyora* al teatre?... Qué se me 'n donal

Jo estich tip de durhi la méva, y may cap diari se n' ha ocupat.

Vaja, don Narcís,... Aixó ja passa de *febre d' or*... Aixó ja es febre exhibicionista ó manía de grandesas.

Diálech cassat al vol, en plena Rambla, per allá á dos quarts de deu de la nit:

- ¿Ahónt vas tan determinat?
- Me 'n vaig á *Novetats* á veure 'l *Foch*.
- Ayay... No hi sentit pas pitos...
- Oh, ni 'n sentirás tampoch... Aquest no 'es foch ab xiulets... Es *Foch* ab aplausos.

Els llegidors se 'n deuen haver enterat per la premsa diaria.

En honor de l' Ignasi Iglesias, nostre eminent dramaturg, qui acaba d' obtenir un gran triomf ab sa darrera obra *Foc Nou*, se celebrarà demá á la nit un dinar, organitzat per un grupo d' amichs y admiradors del poeta.

El preu del cobert son sis pessetas. Las tarjetas pel dinar se despatxan, entre altres llocs, á la Administració de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga.

- En un ball de máscaras:
- Tú, mira la Paquita Sistachs, quin trajo més capritxós .. ¿De qué deu anar?
 - De *corn de l' abundancia*.
 - Y el seu marit, ¿de qué vá?
 - D' abundancia de corns.

Cosas de la ballaruga:
Ahir degueren tenir lloch en el «Teatre de Novetats» els dos balls de trajos que anyalment organisa l' acreditada casa Aurigemma; el de la tarde dedicat á la quitxalleta ab premis á las millors disfressas, y el de la nit, anomenat *Paré et Travesti* pera solaz de la gent gran, ab certamen de pentinats, regalos y la xerinola de costúm.

Pera abdos balls, estava 'l local adornat espléndidament.
-Demá á la nit se celebrarà en el Gran Teatro del Liceu el clássich ball *dels Francesos*, un dels mes lluhits y populars. Aquest any promet veure's molt concorregut... Ens ho ha assegurat una cancanista que té motius de saberho.

Al Llexiu, donchs, falta gent. El que no hi vulgui anar pels francesos, que hi vagi per las francesas.

Durant la lliadó de gramática, el mestre diu á n' en Miranius:

-Has de tenir en compte que 'l castellá es un dels idiomas que s' han d' escriure tal com se pronuncian, ¿entens?

En Miranius, tot decidit:
-Sí, senyor, sí. Vol dir, per exemple, que 'ls que pronuncian ab el nas, han d' escriure també ab el nás...

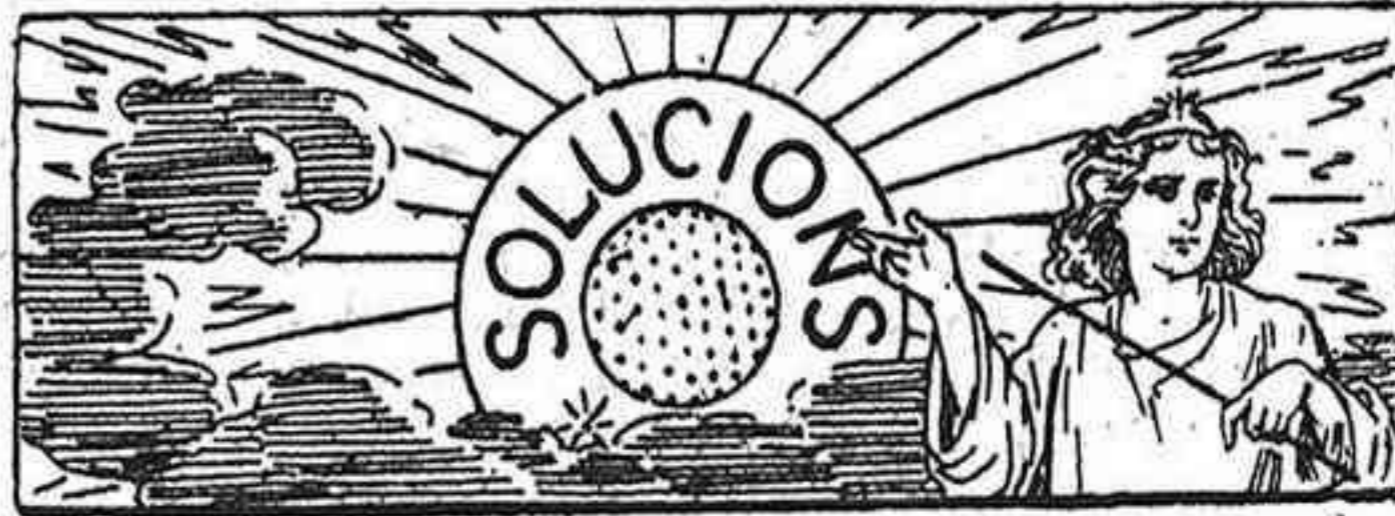
NOTAS DE CASA

La Societat *La Buena Sombra* va tenir l' atenció, que agrahim, de convidarnos al ball de máscara que al teatro Apolo doná el passat dissapte á la nit.

El Casal Catalá, Centre de Cultura organitzat pels nostres paysans residents á Buenos Aires, ens comunica la elecció de la nova Junta, que ha quedat constituída en la forma següent: President, Joseph Leonart Nart; vice, Francisco C. Capdevila; Secretari, Juliá Molinari; vice, Pau Buscató; Tresorer, Emili Fabra; Contador, Pere Lladó Oller, y Bibliotecari, Teodor Banús.

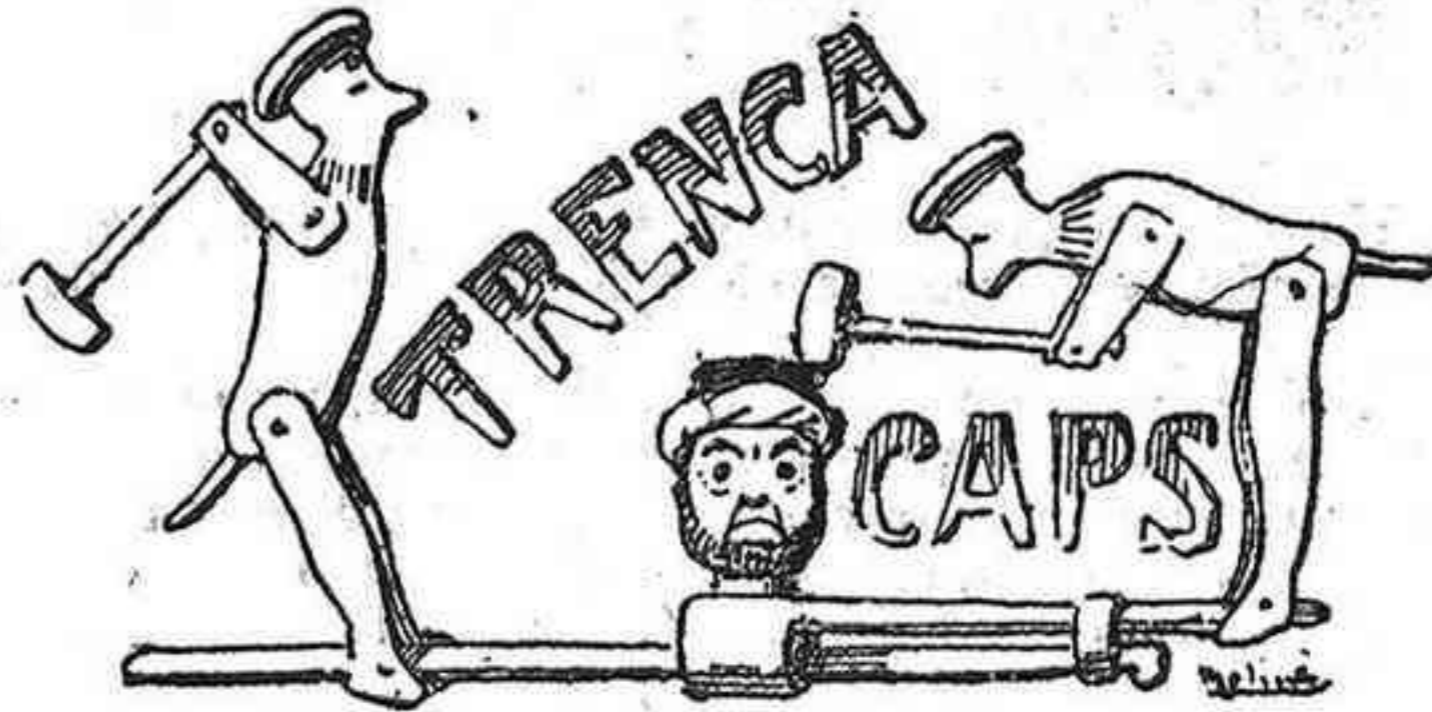
Corresponém ab gust á la carinyosa salutació que 'l Casal ens envía.

Lo dels calendaris encare cuheja. Hem rebut el que la Companyia de Seguros contra incendis *Royal* ha publicat en obsequi als seus clients. Es un elegant cartró decoratiu ab almanach de fulla mensual.

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 1570

- 1.ª XARADA I.—*Ca-ras-sa.*
- 2.ª ID. II.—*Car-re-to-net.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Arcadi, criada, cadira.*
- 4.ª ROMBO.—
R
S O M
S I M O N
R O M A N A S
M O N A S
N A U
S
- 5.ª TARJETA.—*Tristos amores.*
- 6.ª AUCELL NUMÉRICH.—*Segador.*
- 7.ª CONVERSA.—*María.*
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*La cistella enflocada, es una sardana*

XARADAS

I

LA VENEDORA DE MITJAS

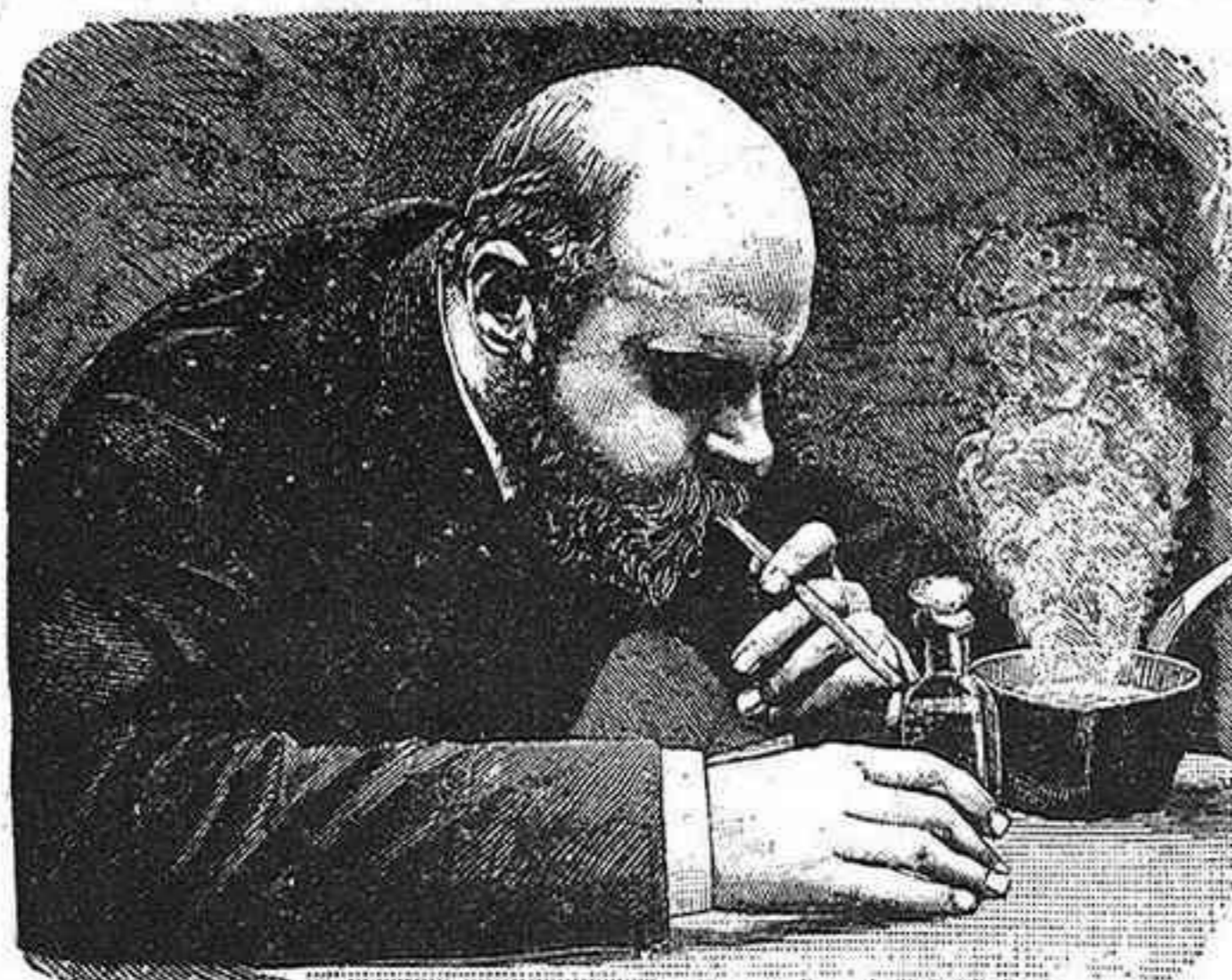
CAPÍTOL III

-¡Trieu! A la baratural...
¿A qui *hu* que li faltan mitjas?...
-¿Mitjas... solas? —¿Y donchs, qué?...
-¿Mitjas... canas, no 'n tindria?
-¡Ay, vatúa 'l món dolent!
Avuy s' han *dos* els bromistas á guassa que vengui aquí la meva mercadería...
¡Apa, veniu!... ¿Qui m' estrena?
-¡Qu' esteu de broma, pubilla!...
¿Que té mitjas... oficialas?
-No *prima-invers* qué m' explica.
¿Que 's pensa que las fan *tota* á gust de qui 'm mortifica?
-Mestressa, jo no dich tant.
Un servidor necessita dugas mitjas oficialas de sastressa ó de modista.
-Que 'm pelin, si acás l' entench.
-Bueno; també farém fira si son mitjas planxadoras.
-No entench res del que m' explica.
Si té ganas de comprar, fassi lo que li convinga, aquí té 'l cistell y deixim

UN SENYOR QUE FA BULLIR L' AYGUA BUFANT

El senyor que 's disposa á fer l' experiment ha pres un pot de vidre, ab tap esmerilat, contenint tres quartas parts d' aygua. Ha ficat el pot en una cassola d' aygua salada bullint á 109 graus; ha deixat que 'l vapor de l' aygua del pot fés desapareixer per complert l' aire que contenía y ha tapat ràpidament.

Ha retirat el pot de la cassola, ha cobert ben bé el tap ab lacre y, al refredarse el contingut, s' ha produhit el buyt.

Ara bé, com que aquest buyt es absolut, y com que la temperatura del líquits varia segons la pressió que sofreixen, pera demostrar que l' aygua en tal estat bull ab baixa temperatura, el senyor no fa sinó bufar ab una palla ó ab un macarró demunt de l' ampolla al nivell del líquit.

Ab extranyesa dels presents l' aygua del pot reprén la seva bullida.

ab *tersa* rahons tranquila.
—No n' hi té cap al cistell.
¿A un altre lloch no 'n tindria?
—Pero, ¿qué busca vosté?
¡Crech que 'm farà tornar ximple!
—Jo busco aquellas xicotas que encare no son fadrinas.

ALÍ-FOIX, *el Vell*

II

Una lletra la *primera*,
afirmació la *segona*,
una nota la *tercera*,
mineral *invers-darrera*
y un nom d' home 'l *total* dona.

F. DE C.

MUDANSA

Per veurer *tot y total*
las festas de Carnaval.

F. JOANET

ANAGRAMA

Vaig trobar á la *Total*
que 'm va dir que anava á *tot*
un pollastre per menjarsel
á casa del seu nebot.

EUSSEBI TECUL

* Substituhir els punts per lletres de manera que llegits horizontal y verticalment donguint: 1.ª ratlla: peix; 2.ª: animal; 3.ª: capital europea; 4.ª dibuixan; 5.ª: poble catala; 6.ª: animal; 7.ª: verb; 8.ª: tothom ho es de lo seu; 9.ª: poble catala; 10.ª: adverb; 11.ª: mineral.

J. M. APRENENT DE SABATER

CARTELL

TEATRO ALHAMBRA

75262

Gran funció per avuy.

Sinfona per en 12345678 Calo.

Primera representació del drama

LA 78342

posat en escena per don 267865 Icart,

secundat per tota la companya.

Se posara en escena la comedia

UN 623 DE PEBROT

dirigida per en 1826 Rovira.

Acabada la funció se ballaran
sardanas per una colla de 7862.

EDUARDILLITO SALÓ

TARJETA

AMAD CAMPINS

BALAGUER

Ab aquestas lletres degudament combinadas formar el nom d' una rondalla dramatica que s' estrena en el Teatre Principal de Barcelona.

J. YNABU J. NEBOT

CONVERSA

—¿Que hi posém aquí, Rafel?
—Vi ranci.
—¿Quan n' hi vols?
—Un porró.
—Sabs que tens dugas germanas que 'ls hi agrada molt el vi?
—¿Quinas son?
—Las que ara hem anomenat entre tu y jo.

UN DEL CARRER DE CATALUNYA

GEROGLIFICH

N O T A

P

P I

M N O

R R R

I

POLYGLOTA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obras del popular escriptor

C. GUMÀ

	Ptas.		Ptas.
Fruyta del temps. —Colecció de poesias formant quatre tometstitolats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> : segona edició, ilustrada. Cada tomet 0'50 de pesseta, tots junts.	2	La primera nit. —(<i>Impresions de un nuvi</i>).	0'50
L' amor, lo matrimoni y 'l divorci.	0'50	Lo dia que 'm vaig casar. —(<i>Impresions de una nuvia</i>).	0'50
Del bressol al cementiri.	0'50	Ensenyansa superior. —Juguet cómic en un acte.	1
Buscant la felicitat.	0'50	Drapets al sol. —Escándol humorístich, ilustrat.	0'50
Petóns y pessichs.	0'50	Quinze días á la lluna. —Gatada en vers, ilustrada.	0'50
Barcelona en camisa.	0'50	Ni la teva ni la meva. —Comedia en 3 actes y en vers	2
Lo deù del sigle.	0'50	Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
¿Home ó dona?	0'50	¿Quina dona vol vosté? —Humorada en vers, ilust. ^a	0'50
La dona nua (<i>Moralment!</i>).	0'50	Lo primer dia. —Juguet cómic líric, en un acte.	1
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>).	0'50	Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné.	0'50
¿Guerra al cólera! <i>Instruccions per combátrel.</i>	0'25	Guía del conquistador. —2. ^a part del <i>Art de festejar</i> .	0'50
Cla y catalá. <i>Llissóns de gramática parda.</i>	0'50	¿Colón ó Carnestoltas? —Ensarronada cómica municipal, ilustració de M. Moliné.	0'50
Don Quijote de Vallcarca.	0'50	¿Abaix lo existent! —Disbarat cómic en un acte.	1
¿Ecce-Homo! Monólech en un acte y en vers.	0'50	Lo Marqués de Carquinyoli. —Juguet cómic en un acte.	1
Mil y un pensamientos. —Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas.	1	Una aventura de amor. —Ilustrada per M. Moliné.	0'50
Lo Rosari de l' Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas.	0'50	Pelegríns á Roma. —Viatje bufo trágich en vers, ilustrat.	0'50
Filomena. —Viatje de recreo al interior d' una dona.	0'50	¿Per qué no 's casan los homes? —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán.	0'50	¿Per qué no 's casan las donas? —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Sobre las donas. —Polémica entre <i>C. Gumá y Fantástich.</i>	0'50	Jesús María Joseph! —Juguet cómic en un acte.	1
Gos y gat. —Juguet cómic en un acte y en vers.	1	La salsa del amor.	0'50
Vuyts y nous. —Ab lo retrato del autor.	0'50	Lo mon per un forat. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Un cap-mas. —Juguet cómic en un acte y en vers.	1	¿Cóm se pesca un marit? —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: <i>¿Tres micos!</i> y <i>Un cessant</i> .	0'50	De la Rambla á la manigua. —Aventuras d' un reservista, ilustradas.	0'50
Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias.	0'50	Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada.	0'50
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa.	0'50	Un casament á proba. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Cura de cristiá. —Juguet cómic en un acte y en vers	1	La senyora de tothom. —Humorada en vers.	0'50
Guía cómica de la Exposició Universal. —Un tomo de unas 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos.	1	Lo llibre de las cent veritats. —Edició ilustrada.	0'50
L' amor es cego. —Juguet cómic en un acte y en vers	1	El peccat de Eva. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Cansóns de la flamarada. —Un tomo de 128 páginas.	1	Agencia de matrimonis. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
Una casa de dispesas. —Juguet cómic en un acte.	1	Entre faldillas y pantalóns. —Humorada en vers, ilustrada.	0'50
		Sota la parra. —Colecció de cantars.	0'50

Edició Popular **AUCELLS DE PAS** per Santiago Rusiñol Un tomo, Ptas. 1

Demá dissapte, día 20
NÚMERO EXTRAORDINARI
DE
LA CAMPANA DE GRACIA

8 planas de palpitant actualitat

Preu: 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

AL PASSEIG DE GRACIA

—Senyoret, ¿vol serpentinas?

—Fuig, dona,... ¿que no ho veus que ja 'n duch dugas!...